

Oplegvel Collegebesluit

Portefeuille J. Nieuwenburg
Auteur A. van Schie
Telefoon 5113422 E-mail: a.v.schie@haarlem.nl
STZ/BB Reg.nr. 2009/196527
bijlagen
B & W-vergadering van 27 oktober 2009

Onderwerp

Stedelijke Vernieuwing in Haarlem (ISV3)

Burgemeester en wethouders bieden de minister van WWI, het document “*Stedelijke Vernieuwing in Haarlem. Ontwikkelingen en afspraken 2010 t/m 2014 (ISV3)*” aan.

Het document vervult een belangrijke rol bij het verkrijgen van een bijdrage uit het investeringsbudget stedelijke vernieuwing (ISV) voor het tijdvak 2010-2014. Het bevat de beoogde resultaten op beleidsniveau. Haarlem gebruikt hiervoor haar eigen programmabegroting 2010-2014, dat begin november door de raad wordt vastgesteld.

B&W

1. Akkoord te gaan met het aanbieden van de *Stedelijke Vernieuwing in Haarlem. Ontwikkelingen en afspraken 2010 t/m 2014 (ISV3)* aan de minister van WWI
2. Het besluit heeft geen financiële consequenties
3. De organisatie opdracht te geven verder invulling te geven aan de concretisering van de uitvoeringsmaatregelen
4. De betrokkenen ontvangen na besluitvorming informatie over dit besluit
5. Het besluit van het college wordt ter informatie gestuurd aan de commissie Ontwikkeling

Collegebesluit

Onderwerp: Stedelijke Vernieuwing in Haarlem (ISV3)

Reg. Nummer: 2009

1. Inleiding

Het Stedenbeleid vanaf 2010 verandert. Als opvolger van het grotestedenbeleid (gsb) krijgen de aangesloten gemeenten onder het mom van decentralisatie krijgen gemeenten meer ruimte voor een eigen aanpak en prioriteitstelling voor de komende programmaperiode (2010-2014). Belangrijk idee hierbij is dat zo op lokaal niveau meer ruimte voor maatwerk kan worden gecreëerd. Op stad- en wijkniveau weet de gemeente veel meer wat er speelt en nodig is, zo is de gedachte vanuit het Rijk. Bovendien heeft het tot gevolg dat de bestuurlijke lasten en verantwoordingssystemen tussen gemeente en Rijk minder en eenvoudiger worden.

Naast grotere beleidsvrijheden verandert ook de manier van financieren. De voormalige brededoeluitkeringen worden vervangen door een aantal decentralisatieuitkeringen. Dat betekent dat de budgetten voor het stedenbeleid voortaan beschikbaar worden gesteld via het gemeentefonds. Het is dus vrij te besteden geld dat tot de algemene middelen van de gemeente behoort. Verantwoording gebeurt dus aan de gemeenteraad en niet meer aan het Rijk.

Wel blijft er een belangrijke noodzaak om afspraken te maken. Dat doen gemeenten vooral voor zichzelf. Met het Rijk worden alleen afspraken op hoofdlijnen gemaakt. De huidige fysieke pijler van het gsb omvat de stedelijke vernieuwing (ISV). Binnen het stedenbeleid vanaf 2010 wordt de stedelijke vernieuwing voortgezet. De met het Rijk te maken afspraken nemen de gezamenlijke doelstellingen voor de stedelijke vernieuwing als referentie. Dat zijn:

- 1) bevordering van de kwaliteit en differentiatie van de woningvoorraad;
- 2) bevordering van de fysieke kwaliteit van de leefomgeving;
- 3) bevordering van de duurzame leefomgeving (waaronder bodem, geluid en lucht)

De manier waarop de afspraken tussen gemeente en Rijk (WWI) voor de stedelijke vernieuwing gestalte krijgt is een (vormvrij) Meerjarenontwikkelingsprogramma (MOP). Voorwaarde is wel dat de gemeenteraad de inhoud hiervan vaststelt.

Het ministerie van WWI is akkoord met de Haarlemse keuze om het stedenbeleid in Haarlem volledig te integreren in de Haarlemse programmabegroting 2010-2014. De programmabegroting is in die zin de drager van de stedelijke vernieuwing. De raad stelt als onderdeel van zijn eigen begroting en kaderstellend beleid de afspraken ISV3 vast. Op diverse plaatsen in de programmabegroting wordt aan deze aanpak gerefereerd. In paragraaf 3.9 (blz 232 ev) staan de afspraken samengevat. De stedelijke vernieuwing krijgt vorm via de beleidsvelden wijken, wonen, milieu en openbare ruimte.

Aangezien het gewenst is om gezamenlijke afspraken te maken, is bij de voorbereiding van de programmabegroting samengewerkt met het ministerie van WWI. De programmabegroting is inmiddels aan het ministerie beschikbaar gesteld.

Voor de formele afwikkeling is het volgende van belang. Het toesturen van de programmabegroting is in principe voldoende, ware het niet dat de MOP relevante onderwerpen voor de minister lastig te onderscheiden zijn. Bovendien wil hij in de loop van oktober 2009 zijn bevindingen geven aan alle gemeenten (G31). Ook zoekt hij naar onderbouwing/ argumenten bij de interdepartementale discussie die van start gaat over de toekomst van het stedenbeleid/ stedelijke vernieuwing.

Gezocht is daarom naar een geëigende manier om de Haarlemse aanpak over het voetlicht te brengen.

Dat laatste wordt als volgt vorm gegeven.

1. Het document '*Stedelijke Vernieuwing in Haarlem. Ontwikkelingen en afspraken 2010 t/m 2014 (ISV3)*' Een schriftelijke samenvatting, waarbij in een zestal hoofdstukken een beeld wordt gegeven hoe het stedenbeleid/ stedelijke vernieuwing haar plaats krijgt in de Haarlemse prioriteiten, aanpak en ontwikkelingen. Gebruik wordt gemaakt van de relevante teksten uit de programmabegroting. Waar nodig wordt een nadere toelichting verstrekt. Bij dit document zijn een samenvatting van de relevante afspraken en een presentatie gevoegd (het verhaal van de stedelijke vernieuwing)
2. Formele aanbieding aan WWI door B&W, tevens subsidieaanvraag (concept is bijgevoegd)
3. Na vaststelling programmabegroting door de raad, wordt het ministerie van WWI geïnformeerd.

2. Besluitpunten college

1. Akkoord te gaan met het aanbieden van de *Stedelijke Vernieuwing in Haarlem. Ontwikkelingen en afspraken 2010 t/m 2014 (ISV3)* aan de minister van WWI
2. Het besluit heeft geen financiële consequenties
3. De organisatie opdracht te geven verder invulling te geven aan de concretisering van de uitvoeringsmaatregelen
4. De betrokkenen ontvangen na besluitvorming informatie over dit besluit
5. Het besluit van het college wordt ter informatie gestuurd aan de commissie Ontwikkeling

3. Beoogd resultaat

Het aanbieden van het Haarlemse meerjarenontwikkelingsprogramma 2010-2014 voor de stedelijke vernieuwing aan de minister van WWI, dat de gezamenlijke afspraken op hoofdlijnen bevat. Dit MOP geldt tevens als onderlegger voor de decentralisatieuitkering stedelijke vernieuwing..

4. Argumenten

Het MOP sluit volledig aan bij de reeds door het college aan de raad ter vaststelling aangeboden programmabegroting 2010-2014. De monitoring en verantwoording van de resultaten maakt onderdeel uit van de reguliere rapportage aan de gemeenteraad. Het ministerie wordt gelijktijdig geïnformeerd.

De rijksdoelstellingen op het gebied van de stedelijke vernieuwing lopen gelijk op met de Haarlemse keuzes. Haarlem ziet daarbij als opdracht om de drie doelstellingen zodanig in te bedden dat verbindingen worden gelegd met de traditionele sociale en fysieke pijler.

De aanpak betekent de komende periode tevens een nieuwe uitdaging voor de wijkgerichte benadering.

De focus van de stedelijke vernieuwing voor de komende jaren ligt bij drie wijken: Delftwijk, Zomerzone en Schalkwijk. Deze wijken zijn volgens de VROM-Leefbaarometer nog steeds het meest kwetsbaar.

In de komende programmaperiode kunnen op basis van voldoende onderbouwde realistische uitvoeringsvoorstellen waarbij de stedelijke doelstellingen hun plek krijgen in de wijkenaanpak, de middelen (gemeente en partners) effectief worden ingezet. Dit geldt dan voor stedenbeleid breed (fysiek, sociaal) aangevuld met economie. Als bijvoorbeeld in een wijk stagnaties optreden (recessie) in de fysieke aanpak, kan extra worden ingezet op sociaal.

5. Kanttekeningen

Hoewel bij de voorbereiding het ministerie van WWI(ambtelijk) inhoudelijk akkoord is met de hoofdlijnen, zal de minister zelf een eindoordeel geven. Zijn bevindingen kunnen zo nodig worden ingebracht, toegelicht bij de behandeling door de raad van de programmabegroting.

6. Uitvoering

De raad stelt door vaststelling van de programmabegroting het college in staat alles in het werk te stellen om de beoogde beleidseffecten te kunnen realiseren. Op het punt van de focus op de wijken als onderdeel van de stedelijke vernieuwing zal de uitvoering ('wat gaan ervoor doen') zo nodig worden toegespitst.

7. Bijlagen

- het document getiteld 'Stedelijke Vernieuwing in Haarlem. Ontwikkelingen en afspraken 2010 t/m 2014 (ISV3)'
- bijlage waarin de afspraken staan samengevat.
- een presentatie

Het college van burgemeester en wethouders

de secretaris

de burgemeester

Stedelijke Vernieuwing in Haarlem

Ontwikkelingen en afspraken 2010 t/m 2014 (ISV3)

Hoofdstuk 0: Het stedenbeleid: krachtige steden

Haarlem behoort tot de groep van 31 gemeenten die in het kader van het grotestedenbeleid (GSB) financieel en inhoudelijk extra ondersteund worden door het Rijk. In het grotestedenbeleid worden steden neergezet als 'motor' van de samenleving. Het zijn aantrekkelijke plekken om te wonen die steeds geliefder worden als woonplaats. Tegelijkertijd hebben steden te maken met milieu-ruimtevragestukken en liggen er tal van opgaven op het gebied van infrastructuur, volkshuisvesting, veiligheid en leefbaarheid. Het is daarom essentieel dat steden extra aandacht krijgen om krachtig en vitaal te blijven. Het streven is derhalve naar een leefbare stad met veilige wijken, kwalitatief goede woningen, een hoogwaardige voorzieningen en voldoende werkgelegenheid. De ondersteuning door het Rijk wordt geboden op basis van afspraken over het realiseren van maatschappelijke effecten, het halen van doelstellingen en het doen van activiteiten om het niveau van de steden te behouden dan wel te versterken.

De huidige, derde periode van het grotestedenbeleid loopt eind 2009 af. Het Rijk heeft aangegeven door te willen gaan met het grotestedenbeleid. Dit wordt echter wel op een andere leest geschoeid. Kern van de verandering is dat de afspraken tussen Rijk en gemeenten voor de periode 2010 t/m 2014 alleen nog gaan over wat gemeenten willen bereiken aan doelen en effecten, zolang ze maar bijdragen aan het bereiken van 'krachtige, vitale steden'. Het Rijk blijft wel op outcome-niveau monitoren. Een en ander is in lijn met de decentralisatie die het Rijk wil doorvoeren. Een andere verandering die genoemd moet worden is het wegvallen van de economische pijler. Het stedenbeleid in de komende periode richt zich daarmee uitsluitend op de pijlers fysiek en sociaal.

De gemeente Haarlem heeft de te maken afspraken op het gebied van het stedenbeleid opgenomen in haar programmabegroting 2010-2014. Dit geldt voor alle onderdelen die in de brief van de minister over het Stedenbeleid staan genoemd. In overleg met de accountmanager van het ministerie van WWI is afgesproken dat de programmabegroting voor het verkrijgen van ISV-middelen kan worden aangemerkt als het Meerjarenontwikkelingsprogramma als bedoeld in de Wet Stedelijke Vernieuwing, waarmee tevens aan de gestelde voorwaarden wordt voldaan.

Dit document schetst de ontwikkelingsrichting van stedelijke vernieuwing als onderdeel van het stedenbeleid in Haarlem, zoals dat is neergelegd in de Haarlemse programmabegroting. De volgende hoofdstukken geven een beeld hoe het stedenbeleid en de stedelijke vernieuwing hun plaats hebben in de Haarlemse prioriteiten, aanpak en ontwikkelingen. Hierbij is gebruik gemaakt van relevante teksten uit de programmabegroting. Waar nodig wordt een nadere toelichting verstrekt. Op basis van die document wordt tevens een diapresentatie gemaakt die gebruikt wordt in het bestuurlijke traject.

Hoofdstuk 1: De Haarlemse aanpak

1.1 Het grotestedenbeleid in Haarlem

Haarlem heeft het grotestedenbeleid, inclusief de samenwerking met het Rijk, altijd een warm hart toegedragen. Het heeft Haarlem geholpen en gestimuleerd om bepaalde ontwikkelingen op gang te brengen met de nodige spin off. Het heeft gezorgd dat de externe gerichtheid van de gemeente is toegenomen. Het heeft de afgelopen jaren tot het inzicht geleid dat sommige vraagstukken die betrekking hebben op het stedenbeleid het beste samen met partners kan aanpakken. Met partners die dicht bij de burgers staan en weten wat er leeft. Vooral in de wijken. Het wijkgerichte werken in combinatie met het gedecentraliseerde stedenbeleid hebben de focus op wijken in Haarlem een extra impuls en dimensie gegeven. Deze focus op de wijken heeft ook bijgedragen aan stedelijke doelen op diverse vlakken. Het gaat daarbij ook om het kunnen schakelen en het leggen van verbindingen tussen de stad en de wijk. 15 jaar uitvoering van het grotestedenbeleid heeft een duidelijke, positieve stempel gedrukt op de ontwikkeling van de stad en de wijze van werken aan de stad. Het Haarlemse reguliere beleid is hierdoor versterkt en het stedenbeleid is volledig verankerd binnen de organisatie en de planning en controlcyclus.

1.2 Een blik op Haarlem – de context

Haarlem is een prachtige stad in een bijzondere omgeving. Haarlem maakt deel uit van een vitale, leefbare en interessante randstedelijke metropool. De stad kan zich meten met andere grootstedelijke gebieden en biedt haar bewoners talrijke kansen en mogelijkheden tot wonen, leren, werken, ondernemen, ontmoeting en ontplooiing.

De strategische ligging tussen Noordzeekanaalgebied en Schiphol, de monumentale binnenstad en de aantrekkelijke omgeving maken Haarlem uniek. Haarlem heeft de regio veel te bieden: op het gebied van wonen, werken, winkelen, recreatie, natuur en cultuur. Maar Haarlem heeft de regio ook nodig: voor behoud van welzijn, werkgelegenheid, welvaart, economische groei en als draagvlak voor haar eigen voorzieningen.

Haarlem heeft mede in relatie tot het grotestedenbeleid in 1999 in haar Toekomstvisie 2000-2010 een duidelijke visie op de ontwikkeling van de stad gepresenteerd. In deze visie staan drie speerpunten centraal: de versterking van de culturele en toeristische wervingskracht, de versterking van de zakelijke dienstverlening en de versterking van een duurzaam goed woonklimaat.

Haarlem heeft daarbij gekozen voor een duidelijke positie als stedelijk knooppunt en centrumgemeente: sociaal, levendig, toeristisch en aantrekkelijk. Commercieel, sportief, cultureel en educatief telt Haarlem allerlei sterke centrumfuncties. Detailhandel, horeca, theaters, musea, bioscopen, evenementen en poppodia trekken jaarlijkse veel bezoekers en bestedingen aan.

Haarlem is – door de inzet van vele partijen – dynamischer en vitaler geworden en heeft een aantal omvangrijke projecten gerealiseerd. Hoewel het goed gaat met Haarlem en met de meeste Haarlemmers, mag de stad – zeker met het oog op de gevolgen van de economische recessie – niet op haar lauweren rusten. Een goede toekomst voor Haarlem is niet vanzelfsprekend. Haarlem wil daarom doorpakken op de drie speerpunten van haar toekomstvisie. Daarnaast legt Haarlem de komende jaren nadruk op de integratie van sociale, fysieke en duurzaamheidsmaatregelen.

Gezien de huidige staat van de stad voldoen de langere termijn speerpunten uit de Toekomstvisie 2000-2010 voor Haarlem nog steeds. Het college wil dus verder werken aan de bestaande opdracht. Zo moet Haarlem doorpakken en oogsten in de versterking van de culturele en toeristische wervingskracht en samen met onze partners zorgen voor een aantrekkelijke uitstraling van het culturele en toeristische imago van de stad en vooral ook zorgen voor een solide basis voor de dragers van ons imago.

Met de campagne “Nieuw Haarlem” wordt al een nieuwe kop gezet op het speerpunt van de versterking van de zakelijke dienstverlening met als centrale thema’s: innovatie, herstructurering (en ontsluiting) Waarderpolder en de ontwikkeling van (binnenstedelijke) knooppunten en kantorenlocaties. Daarnaast zet Haarlem stevig in op: startersbeleid, faciliteren van het bedrijfsleven, samenwerking met het onderwijs en op regionale samenwerking en afstemming.

Op de woningbouwopgave blijven we in het kader van het speerpunt duurzaam goed wonen – ondanks de huidige economische recessie – flink inzetten. Haarlem heeft een stevige taakstelling om het woningtekort verder terug te dringen. Naast kwantiteit gaat het hier ook nadrukkelijk om de kwaliteit van de woningvoorraad.

In het kader van de wijkaanpak is de afgelopen jaren de zichtbaarheid en betrokkenheid van de stad en het bestuur bij bewoners, wijken en partners in de stad, vergroot. De schaal van de wijk biedt, zoals uit ervaring blijkt, een uitstekend vertrekpunt om samen met bewoners en organisaties de problemen van de stad aan te pakken. Op wijk- en buurtniveau staan betrokkenheid en leefbaarheid, kansen en ondersteuning, schoon, mooi, heel en veilig centraal. Wij blijven dan ook investeren in het wijkgericht werken, zowel in de uitvoering van fysieke als van sociale taken.

Betrokkenheid van burgers en partners is geen luxe maar noodzaak. Al heel lang is de wil van de overheid niet meer automatisch wet. De overheid is in toenemende mate afhankelijk van een groot aantal organisaties in de stad om zaken daadwerkelijk te realiseren. Haarlem heeft een lange traditie in het betrekken van bewoners en organisaties bij het ontwikkelen van de stad en organiseert in dat

kader allerlei participatie- en inspraaktrajecten. Daarbij zoekt Haarlem voortdurend de balans tussen draagvlak en daadkracht. Goede organisatie en communicatie tussen gemeente en inwoners zijn hierbij noodzakelijke voorwaarden.

1.3 De betekenis van de stedelijke vernieuwing

De rijksdoelstellingen op het gebied van de stedelijke vernieuwing zijn 1) de bevordering van de kwaliteit en differentiatie van de woningvoorraad, 2) de bevordering van de fysieke kwaliteit van de leefomgeving en 3) de bevordering van een gezonde en duurzame leefomgeving. Deze lopen gelijk op met de Haarlemse keuzes. Haarlem ziet daarbij als opdracht om de drie doelstellingen zodanig in te bedden dat verbindingen worden gelegd met de traditionele sociale en fysieke pijler.

De aanpak betekent de komende periode tevens een nieuwe uitdaging voor de wijkgerichte benadering. Problemen worden vanzelfsprekend vaak op wijkniveau gesignaleerd. Soms liggen oplossingen direct op wijkniveau voor de handen, maar sommige opgaven vragen om een stedelijke of thematische oplossing in de vorm van beleid. De gemeente neemt hiervoor veelal het voortouw, maar uitvoering is gedeelde verantwoordelijkheid van gemeente en met name corporaties met de daarbij passende inzet van middelen.

De focus van de stedelijke vernieuwing voor de komende jaren ligt bij drie wijken: Delftwijk, Zomerzone en Schalkwijk. Deze wijken zijn volgens de VROM-Leefbaarometer nog steeds het meest kwetsbaar. Alle drie scoren zij negatief ten opzichte van het landelijke gemiddelde, maar ook steken zij relatief slecht af ten opzichte van de overige wijken in Haarlem.

De kwaliteit van de leefomgeving in woon-, werk en verblijfsgebieden in Haarlem is niet altijd in overeenstemming met de kwaliteit die bij de functie van een gebied past. Verbetering in de beleving van inwoners en bezoekers van Haarlem en vermindering van gebruiksbeperkingen als gevolg van milieufactoren is dan ook de opzet.

Van belang is dat de woningvoorraad blijvend aan de behoeften van haar huidige en toekomstige bewoners voldoet. Op het vlak van duurzaamheid en veiligheid zijn verbeteringen nodig om de kwaliteit van de woningen op peil te houden. Hier ligt een opgave die voor een belangrijk deel door de corporaties moet worden opgepakt. Zij moeten investeren in de herstructurering en zorgen voor adequaat onderhoud van de bestaande naoorlogse voorraad. In het kader van de stedelijke vernieuwing zijn hierover al afspraken gemaakt.

Hoofdstuk 2: Krachtige wijken

2.1 Wijkgericht werken met partners

Haarlem geeft een stimulans aan de wijkgerichte stedelijke vernieuwing als onderdeel van het gedecentraliseerde stedenbeleid vanaf 2010. Hierbij worden traditionele fysieke ingrepen op het gebied van wonen en woonomgeving gekoppeld aan de sociale opgaven op het gebied van werk, zorg, veiligheid, onderwijs en cultuur. Integraliteit staat hierbij hoog in het vaandel. De wijk is het vertrekpunt. Hierdoor zijn bewoners en partners dichter betrokken bij de verbeteringen van de woon- en leefomgeving.

Deze wijkaanpak is geen blauwdrukplanning. Maatwerk is het toverwoord. Elke wijk kent een eigen problematiek en vraagt om een eigen aanpak. Haarlem zet de komende jaren dan ook in op voortzetten van het wijkgerichte werken als middel om wijk te versterken.

Een belangrijk instrument in de Haarlemse wijkaanpak zijn de wijkcontracten. In deze wijkcontracten worden de problemen door bewoners benoemd en daaraan gekoppelde oplossingen geformuleerd in de vorm van doelen en afspraken. De contracten – inmiddels zijn er tien opgesteld – worden ondertekend door alle betrokkenen: gemeente, wijkbewoners, corporaties, politie, welzijnsorganisaties en andere partners. Deze wijkcontracten staan intussen symbool voor het wijk- ofwel vraaggericht werken. De wijkcontracten kenmerken zich door thema's als 'schoon en heel' of thema's gericht op de sociale en economische structuur.

Belangrijke resultaten van de wijkcontracten zijn niet alleen de concrete resultaten op straat, maar vooral het herstel van vertrouwen in en vanuit de buurt. Partijen weten elkaar hierdoor te vinden. Via de wijkcontracten zijn op korte termijn al eerste resultaten zichtbaar. Stedelijke vernieuwing strekt zich echter meestal uit over de langere termijn. Om de ambities en richtingen voor de langere termijn scherp in beeld te krijgen worden de wijkcontracten ondersteund door gebiedsvisies.

Corporaties en welzijn- en zorginstellingen worden steeds meer in het proces verweven als het gaat om de sociale ingrepen in de wijk. Zorginstellingen en maatschappelijke instellingen worden steeds meer bij de wijkontwikkelingen betrokken en kunnen hun lokale expertise inzetten. Ook corporaties hebben via hun maatschappelijk ondernemerschap ook een belangrijke rol in het welzijn en zorg. De corporaties hebben een publieke taak die vastgelegd is in de Grondwet. Waar dat in de jaren '70 alleen betrekking had op bouwen, verhuren en onderhouden, is dat sinds eind jaren '90 verbreed naar leefbaarheid in wijken met alles dat daarbij komt kijken. De corporaties die sinds de bruteringsoperatie van 1995 financieel op eigen benen staan, hebben een redelijk vermogen. Dit vermogen is wel een beklemd vermogen. Vermogen dat moet worden aangewend aan de volkshuisvesting en maatschappelijk zaken daarom heen. Met het Antwoord Aedes aan de samenleving (februari 2007) heeft de sector dit bevestigd en haar aandacht gericht op brede-sociaal maatschappelijke problematiek in wijken en steden en de inzet van corporaties en de overheid daarbij. Gezien de maatschappelijke opgave die onverminderd hoog is voor wat betreft de inzet van woon- en leefbaarheidsprogramma's in de wijken is het belangrijk dat de corporaties en gemeente samen optrekken.

2.2 Hoe staan de wijken ervoor?

Delftwijk

Delftwijk is een wijk gebouwd in de jaren vijftig. Het woningaanbod van toen, veelal portieketageflats in de sociale sector, is in de afgelopen jaren weinig veranderd. Wel is de bevolkingssamenstelling gewijzigd. Delftwijk is begonnen als aantrekkelijke wijk met haar ruime opzet, groen, rust en bereikbaarheid voor arbeidersgezinnen. Langzaam is Delftwijk verworden tot een wijk waar vooral ouderen en kansarme gezinnen wonen. Gezinnen met meer financiële draagvlak zijn weggetrokken. Delftwijk is een wijk met een eenzijdig woningaanbod dat niet meer past bij de hedendaagse woonwensen. De kwaliteit van de woningen is matig. De leefbaarheid staat onder druk staat en de openbare ruimte een sleetse uitstraling heeft gekregen. Mensen kiezen steeds minder bewust om te wonen in deze wijk. Dat heeft ook te maken met de sociale kwaliteit. Die wordt in Delftwijk lager gewaardeerd dan in alle andere wijken van Haarlem-Noord (rapportcijfer 5,7). Het ruimtegebruik voor activiteiten en ontmoeting maken het een lastige opgave om het tij te keren.

Schalkwijk

Schalkwijk is een naoorlogs stadsdeel – gebouwd in de periode begin '60 tot de late jaren '70 – met opgaven die kenmerkend zijn voor wijken uit die tijdspanne. Sinds eind jaren '90 vindt gericht vernieuwing plaats aan de hand van een breed gedragen uitvoeringsplan genaamd Schalkwijk 2000+. In algemene zin is voor Schalkwijk de hoofdoopgave de sociaal-economische achterstand in te halen en te brengen op het Haarlems gemiddelde. In de afgelopen jaren zijn belangrijke stappen gezet als het gaat om het aansluiten van het stadsdeel op het centrum, de aansluiting en inrichting van de groene zoom en de aanpak van de renovatie van gedateerde woningcomplexen en verbeteringen op het gebied van leefbaarheid. Complexen die met succes en met een positieve uitwerking zijn gerealiseerd, zijn: Schoolnaer, Drie Hoven, het Turks Ouderencentrum en het Hart van Meerwijk. Toch is Schalkwijk nog niet af. Op verschillende plekken kent Schalkwijk nog gebrekkige samenhang tussen bebouwing en openbare ruimte, inefficiënt ruimtebeslag en onduidelijke scheiding tussen openbaar en privé. Daarnaast is sprake van veelal gesloten (anonieme) begane grondlagen van bestaande (flat)bebouwing, onvoldoende sociale veiligheid en te weinig verbindingen voor fietsers en voetgangers. School- en zorggebouwen zijn verouderd, veel woningen voldoen niet meer en er is weinig aanleiding tot ontmoeting. Andere delen, zoals Schalkwijk Midden liggen nog (te) geïsoleerd van de woonwijken rondom. Op dit moment staat de ontwikkeling echter onder druk door de kredietcrisis (Schalkstad en Belcanto). Als de ontwikkeling stopt, kan op sommige plekken een negatieve spiraal ontstaan, waardoor flats kunnen verpauperen, particuliere investeringen in de

woningen stagneren en of de sociale veiligheid afneemt. Daarom wil Haarlem vooral inzetten op aspecten als bereikbaarheid, wijk economie, jongeren voorzieningen en wijk promotie in Schalkwijk.

Zomerzone

De Zomerzone wordt gekenmerkt door krap opgezette, stenige woonwijken, gebouwd voor de arbeiders van de NS-werkplaats en het Slachthuis. Een groot deel van de huidige bewoners heeft een laag inkomen en veel huishoudens leven van een uitkering. Ook het percentage bijstandsontvangers is hoog; het hoogste van Haarlem. Er zijn weinig voorzieningen en er wordt een gevoel van onveiligheid ervaren. Verder wordt de Zomerzone gekenmerkt door woningen met een lage WOZ-waarde. Om deze redenen is de Zomerzone aangemerkt als zogenaamde '40+wijk' in Haarlem-Oost. De wijk bestaat uit verschillende buurten met elk haar eigen kenmerken en problematieken. Zo hebben de Oude- en de Nieuwe Amsterdamse buurten bijvoorbeeld een groot eigenwoningbestand. Deze woningen zijn steeds meer in trek bij jongeren om ze te kopen. De funderingsaanpak heeft hier grote delen van de buurt verbeterd. De straten, die onderdeel zijn geweest van de funderingsaanpak, worden geherprofileerd. De Slachthuisbuurt is een vooroorlogse corporatiebuurt. De corporaties vinden het een uitdaging om deze aantrekkelijk gelegen buurt als sociale huurbuurt te behouden. Dat betekent dat naast de investeringen van de corporaties in de woningen en de gemeente in de woonomgeving ook geïnvesteerd moet worden in sociaal maatschappelijke voorzieningen. Parkwijk is een typische naoorlogse woonwijk met veel allochtone bewoners, een grote hoeveelheid sociale huurwoningen, problemen met jongeren en een afbrokkelend voorzieningenniveau. De Zuiderpolder is een rustige woonbuurt. Hier zijn slechts marginale problemen met jongeren en parkeren.

2.3 Wat willen we bereiken in 2010-2014?

Met de keuze voor de periode tot 2014 voor bovengenoemde drie wijken komen de lokale doelstellingen voor de wijkgerichte stedelijke vernieuwing het meest tot hun recht. En worden de afspraken zoals die in het verleden met partners zijn gemaakt. Een voorbeeld is de transformatieovereenkomst die naar de toekomst wordt voortgezet. Het gaat om 1) de bevordering van de kwaliteit en differentiatie van de woningvoorraad, 2) de bevordering van de fysieke kwaliteit van de leefomgeving en 3) de bevordering van een gezonde en duurzame leefomgeving. Juist de combinatie van deze drie rijksdoelstellingen en de sociale doelstellingen als onderdeel van de stedelijke vernieuwing leveren de juiste mix om samen met onze partners een mogelijke neerwaartse spiraal om te buigen en ervoor te zorgen dat de wijken levensloopbestendig zijn. De verschillende visies voor de wijken zijn nog steeds leidend; het programma Schalkwijk 2000+, de Zomerzone als 40+wijk en de toekomstvisie Delftwijk 2020.

Sociale en fysieke inzet in Delftwijk

Voor Delftwijk is het doel om de sterke kanten van de wijk – de ruime opzet, groen, rustig wonen, aantrekkelijke omgeving dichtbij strand en goede bereikbaarheid – te behouden en te versterken. De zwakke kanten, eenzijdig woningaanbod, de voorzieningen en inrichting van de openbare ruimte, worden verbeterd.

In het kader van de vernieuwing van Delftwijk worden de maatschappelijke voorzieningen in de wijk verbeterd en versterkt. De versnipperd in de wijk gelegen voorzieningen komen centraal in de wijk. Deze voorzieningen komen zoveel mogelijk in het winkelcentrum Marsmanplein, het nieuwe kloppende hart van Delftwijk. Bloeiende buurtinitiatieven en voorzieningen met een belangrijke ontmoetingsfunctie worden zoveel mogelijk behouden voor de wijk. Het gaat om een plek voor de wijkraad, Delftwijk Digital, de dansschool en de plek voor jongeren.

Sociale en fysieke inzet in de Zomerzone

De Zomerzone zet als 40+wijk in op:

- meedoen aan een vertrouwde samenleving.
- investeren in leren en opgroeien.
- stimuleren werktoeleiding en economische activiteiten.

Verder wordt in de Zomerzone gewerkt aan het toegankelijk maken van het Reinaldapark, de enige grootschalige groenvoorziening in de wijk. Dit wordt verbeterd gelijktijdig met milieutechnische verbeteringen van het park door het aanbrengen van een leeflaag op de voormalige vuilstort waarop

dit park is aangelegd. Een andere fysieke ingreep is de vervanging van 650 woningen door nieuwbouw in de sociale sector in de zuidstrook van de Slachthuisbuurt. Daarnaast wordt het Slachthuisterrein herontwikkeld. In Parkwijk wordt de bouw van een nieuw winkelcentrum, een nieuw wijkcentrum waarin plek is voor de bredeschool Parkrijk en woningen gebouwd. In deze wijken wordt extra aandacht besteed aan integratie, jongerenwerk, sociale cohesie, werktoeleiding, leren en opgroeien. De noodzaak om deze beide buurten te verbeteren wordt breed gedragen. Bewoners zijn actief betrokken en gemeente, corporaties en maatschappelijke instellingen werken intensief samen.

Sociale en fysieke inzet in Schalkwijk

Voor Schalkwijk zijn de drie gezamenlijke doelstellingen (bevordering van de kwaliteit en differentiatie van de woningvoorraad, van de fysieke kwaliteit van de leefomgeving en van een gezonde en duurzame leefomgeving) voor stedelijke vernieuwing passend. Deze worden in Schalkwijk in de komende jaren vertaald in de volgende speerpunten:

- verbeteren van het imago van Schalkwijk (sterke identiteit en kwaliteiten van Schalkwijk)
- meer maatregelen op het gebied van duurzaamheid (Schalkwijk is het gebied om bij te dragen aan Haarlem Klimaatneutraal)
- verbeteren van de bereikbaarheid per auto en fiets (naar en binnen het stadsdeel)
- uitvoeren van jongerenbeleid (van het voorkomen van schooluitval tot activiteiten voor en door jongeren en het tegengaan van overlast)
- maatregelen gericht op werkgelegenheid, arbeidsparticipatie en groei van de wijk economie (Schalkwijk als derde economische cluster van Haarlem, na de Waarderpolder en de binnenstad).

Slot

Haarlem wil bereiken dat deze drie delen van de stad naar het huidige Haarlemse gemiddelde worden opgetrokken. Integraliteit en de gebiedsgerichte benadering staan hierbij hoog in het vaandel. Dat betekent dat een breed scala van activiteiten bepalend is voor het gewenste eindresultaat. Binnen de (relevante) beleidsvelden in Haarlem wordt zoveel mogelijk de relatie met de focus op de wijken onderkend.

Hoofdstuk 3: Wonen

3.1 De staat van stad op het gebied van wonen

De stadsfoto Haarlem (Atlas voor gemeenten, 2008) typeert Haarlem als aantrekkelijke woonstad. Vooral voor kansrijke groepen. Het hoogwaardige vestigingsklimaat aan de westflank van de Metropoolregio Amsterdam (MRA) en het aantrekkelijke voorzieningenniveau zijn hiervoor als belangrijke redenen aan te wijzen. Haarlem blijkt een geliefde woonstad met woningen van grotendeels goede kwaliteit als we een vergelijking maken met andere middelgrote steden. De voorraad is ruim 69.000 woningen. Ruim 30% hiervan is eigendom van de in Haarlem actieve corporaties: Elan Wonen, Pré Wonen en Ymere. Zij bezitten veel kleine vooroorlogse eengezinswoningen en gestapelde naoorlogse woningen. De resterende 70% is in handen van particulieren. Daarvan is driekwart koopwoningen en een kwart huurwoningen.

De aantrekkelijkheid van Haarlem als woonstad heeft ook een keerzijde. De aantrekkelijkheid creëert een grote vraag naar woningen. Niet alleen bij Haarlemmers, maar ook mensen van buiten de regio zouden graag in Haarlem willen wonen. Er is echter onvoldoende aanbod, dus het vraagt om een toevoeging van woningen.

Tegelijkertijd is Haarlem beperkt in haar mogelijkheden om uit te breiden; er zijn geen uitleglocaties meer. De uitdaging is daarom om op een creatieve manier om te gaan met de beperkte beschikbare ruimte. Dat betekent: inbreiden, herstructureren, functieveranderingen en functiemenging, dubbel grondgebruik en 'de lucht in'. De concurrentie met andere functies om ruimte is groot en afstemming met afdelingen over de leefbaarheid, bereikbaarheid, milieu en groen is dan ook cruciaal.

Naast de kwantitatieve opgave in Haarlem is aandacht voor kwaliteit van de woningvoorraad belangrijk. Het gaat dan onder andere om het creëren van een voldoende gedifferentieerd woningaanbod voor huidige en toekomstige bewoners. Dat betekent: kijken naar hun behoeftes voor

wat betreft typen woningen, prijsklassen, functies en wens voor huur of koop. En van tevoren nadenken over mogelijke aanpassingen aan de woning zodat bewoners er kunnen blijven wonen als zich een andere levensfase aandient. Dat komt ten goede aan de keuzevrijheid van bewoners.

De tendens in Haarlem is om steeds meer wijkgericht te werken: op het niveau van de wijk aan de slag met fysieke, sociale en economische thema's om de stad aantrekkelijk te houden. De omvang en de kwaliteit van de woningvoorraad zijn belangrijke elementen die op het niveau van de wijk moeten worden verknoopt met andere thema's. De gemeente doet dat samen met haar partners: corporaties, maatschappelijke instellingen en bewoners.

3.2 Verbetering van aanbod, kwaliteit en differentiatie en betaalbaarheid

Op het onderdeel wonen staan vier thema's centraal: het aanbod (productie) van woningen, de kwaliteit, de mate van doorstroming en de betaalbaarheid. Dit zijn ook de speerpunten die zijn uitgewerkt in de Woonvisie Haarlem 2006-2012. Elementen uit deze Woonvisie worden overigens uitgewerkt in onder meer het Convenant Wonen, het Antwoord aan Haarlem en de Transformatieovereenkomst.

1. De omvang en de productie

De krapte op de woningmarkt houdt naar verwachting de komende jaren aan. De krapte kan voor een groot deel worden tegengegaan door woningen toe te voegen aan de voorraad. Naar verwachting moeten in de periode tot 2020 nog zo'n 7.000 woningen netto aan de voorraad worden toegevoegd om de woningmarkt enigszins te ontspannen.

2. De kwaliteit

Van belang is dat de woningvoorraad blijvend aan de behoeften van haar (toekomstige) bewoners voldoet. Op het vlak van duurzaamheid en veiligheid zijn verbeteringen nodig om de kwaliteit van de woningen op peil te houden. Hier ligt een opgave voor de corporaties. Zij moeten investeren in de herstructurering en onderhoud van de bestaande naoorlogse voorraad. In het kader van de stedelijke vernieuwing zijn hierover al afspraken gemaakt

3. Doorstroming

Haarlem heeft een gespannen woningmarkt. De doorstroming stagneert doordat er te weinig aanbod in het (middel)dure segment aanwezig is. De (prijs)opbouw van de woningvoorraad maakt het lastig om stappen te maken in de wooncarrière van mensen. Woningzoekenden worden daardoor gedwongen een woning elders te gaan zoeken. Het gevolg is dat (draagkrachtige) bewoners uit de stad vertrekken.

Een neveneffect van gebrek aan doorstroming is dat er weinig goedkope woningen beschikbaar komen voor de mensen met een lager inkomen. De middeninkomens blijven in voor hen te goedkope woningen wonen, die bovendien vaak niet meer aansluiten op de levensfase waarin zij zich verkeren. Ook de vergrijzing en daarmee de vraag naar woningen die voor senioren geschikt zijn, neemt toe. Een toevoeging van dergelijke woningen vergroot de doorstroming. Voorwaarde om de dynamiek in brede zin te vergroten, is regionale samenwerking en het openstellen van de markt voor huurwoningen. De eerste stappen zijn hiervoor gemaakt. Dat zijn de openstelling van de woningmarkten tussen Zuid-Kennemerland en Haarlemmermeer en Zuid-Kennemerland en Velsen. Een andere stap is dat corporaties de mogelijkheid hebben om maximaal 30% van de vrijkomende woningen vrij te bemiddelen om de doorstroming te verbeteren.

4. Betaalbaar

In de Haarlemse woningmarkt staat betaalbaarheid onder druk en is er een tekort aan goedkope woningen. Reden hiervoor is dat er vroeger alleen goedkope huurwoningen kwamen als er subsidie beschikbaar was. Nu willen corporaties met private middelen die zij elders verwerven hun maatschappelijke taken, zoals het bouwen van goedkope woningen, uitvoeren. Afspraken met corporaties en de gemeente over het behoud van voldoende betaalbare woningen is van cruciaal belang in Haarlem om de sociale stijging van de bewoners van Haarlem mogelijk te maken; aan vernieuwing van het betaalbare huurproduct is echt behoefte!

3.3 Wat willen we bereiken in 2010-2014?

1. Meer (productie) & Beter (kwaliteit)

Meer woningen zijn nodig om de mogelijkheden en daarmee de keuzevrijheid van bewoners te verhogen. De inzet is op een netto uitbreiding van de woningvoorraad door onder andere stedelijke intensivering. Via het project 'Wonen boven winkels' streeft Haarlem eveneens naar een vergroting van de woningvoorraad. Daarmee wordt tevens de leegstand boven winkels aangepakt en de sociale veiligheid op straat vergroot. Het creëren van een kwalitatief duurzaam en gedifferentieerd woningbestand voor diverse bewonersgroepen in Haarlem is tevens een ambitie. Investeren in kwaliteit betekent renoveren, vervangen en verbeteren van de woningvoorraad. Het is noodzakelijk om met betrokken partijen overeenstemming te bereiken over de definitie van een kwalitatief goede woningvoorraad. Het kan gaan om ambities ten aanzien van het ontwerp, materiaalgebruik, flexibiliteit, duurzaamheid, veiligheid, energiezuinigheid en het serviceniveau van de woningen.

2. Dynamisch (doorstroming) & Betaalbaarheid

Doorstroming heeft een positief effect op de krappe woningmarkt van Haarlem. Passende woningen komen dan vrij voor woningzoekenden. Haarlem wil doorstroming realiseren door bewoners te verleiden tot verhuizen. Dat kan door bewoners meer keuzevrijheid te geven door het aanbieden van meer verschillende woningtypen, bij voorkeur middeldure huur- en koopwoningen en door het openstellen van de huurwoningmarkt. Daarnaast ambieert Haarlem dat bewoners doorstromen naar een meer passende woning door actief en gericht maatwerk te leveren samen met haar partners. In het Convenant Wonen is afgesproken dat de woningcorporaties 30% van hun vrijkomende huurwoningen vrij mogen bemiddelen. De vraagzijde wordt hierdoor beter bediend. Tot slot is het behoud van voldoende betaalbare woningen voor de inwoners van Haarlem een blijvend speerpunt.

3. Aanbod

De Haarlemse woningvoorraad dient geschikt te zijn voor diverse groepen bewoners. Dit moet leiden tot gedifferentieerde, leefbare en prettige wijken. Van belang is dat de woningvoorraad blijvend aan de specifieke behoefte van haar bewoners voldoet, te denken valt aan woningen geschikt voor onder meer mindervaliden en senioren. Continue monitoring van woningbehoeftes is derhalve essentieel.

De punten 1 t/m 3 zijn vanuit een stedelijk (regionale) insteek geformuleerd. Uiteraard (zie hiervoor hoofdstuk 2 wijken) willen wij de genoemde speerpunten direct koppelen aan de wijkgerichte aanpak. Deze kunnen één op één worden doorvertaald en gelden voor de drie wijken genoemd. De op hoofdlijnen te maken afspraken met onze strategische partners krijgen nadere uitwerking in de visies en uitvoeringsplannen van de betrokken wijken.

Hoofdstuk 4 Milieu

§ 4.1 Haarlem, klimaatneutraal

In Haarlem wordt de wettelijk vastgelegde basismilieukwaliteit op de gebieden geluidhinder, luchtkwaliteit, (externe) veiligheid en bodemkwaliteit niet overal gehaald. Als gevolg van Europese wetgeving is het noodzakelijk hier oplossingen voor te vinden en maatregelen te nemen met als doel hinder en risico's voor bewoners en bezoekers te verminderen. Ook de kwaliteit van de leefomgeving in woon-, werk en verblijfsgebieden is in Haarlem niet altijd in overeenstemming met de kwaliteit die bij de functie van een gebied past. Verbetering in de beleving van inwoners en bezoekers van Haarlem en vermindering van gebruiksbeperkingen als gevolg van milieufactoren is dan ook de opzet. De raad heeft over Haarlem Klimaatneutraal uitgesproken dat hier met het hoogste ambitieniveau aan gewerkt moet worden. Daarbij luidt de doelstelling dat de eigen organisatie in 2015 en de stad als geheel in 2030 klimaat neutraal moet zijn. In de klimaatneutrale stad leidt het energieverbruik binnen de gemeentegrenzen per saldo niet tot uitstoot van CO₂ of andere broeikasgassen.

Om deze ambities waar te maken en de stad en de inwoners een leefbare toekomst te geven, is samenwerking en medewerking vereist van alle partijen die in Haarlem verantwoordelijk zijn voor CO₂-

uitstoot. De aandacht is gericht op wat dit klimaatneutraalbeleid de stad en haar bewoners oplevert zoals:

- verbeterde luchtkwaliteit en goede bereikbaarheid van de stad met schone vervoermiddelen, 'groene' voertuigen, fiets, comfortabel en snel OV etc.
- forse kostenbesparingen door efficiënt met energie om te gaan
- aantrekkingskracht op innovatieve bedrijven (bijvoorbeeld op het gebied van woningbouw en mobiliteit)

Bij de aanpak gaan we onder meer de ruimtelijke mogelijkheden vergroten. We denken hierbij aan het inpassen van duurzame stedenbouwkundige maatregelen, gebaseerd op gewenste toekomstige ruimtelijke kwaliteit. Daarbij zoekt Haarlem aansluiting bij de nieuwe Wet ruimtelijke ordening. Het gaat daarbij om het gebruik, belevings- en toekomstwaarde. Ook wil Haarlem duurzame energiebronnen stimuleren bij bestaande bouw en inzetten op maatregelen zoals warmte en koude opslag (WKO) bij nieuwe ontwikkelingen. Verder zijn een duurzaam vervoer van goederen en woon-werkverkeer, het zogenaamde mobiliteitsmanagement, en het faciliteren van bedrijven bij duurzaam ondernemen punten van aandacht.

Al langer besteedt de gemeente aandacht aan de herkomst en duurzaamheid van goederen, aan energiebeheer en rijden op aardgas. Gebleken is dat zaken als stedelijke vernieuwing, regionale mobiliteit, woon-werkverkeer, eigen huisvesting en ruimtelijke inrichting nog volop kansen bieden voor succesvolle ideeën voor verbeteringen op het gebied van duurzaamheid.

§ 4.2 Een gezonde en duurzame leefomgeving

Via onderzoek en maatregelen wil Haarlem de in de stad aanwezige hinder en risico's op het gebied van geluidhinder, luchtkwaliteit, (externe) veiligheid en bodemkwaliteit beperken. Het huidige energie- en grondstoffengebruik door haar inwoners en bedrijven vereist een vermindering van de uitstoot van CO₂ en hergebruik van grondstoffen.

Bij het opstellen bij de gebiedsvisies voor de wijken vindt de inpassing van duurzaamheid mogelijk via het instrument van 'duurzaamheidsprofiel van een locatie'¹ plaats. Het gaat om de combinatie van milieukwaliteit, energie, leefbaarheid, gezondheid, economie, werkgelegenheid. Met behulp van dit duurzaamheidsprofiel kan dit per gebied een score worden berekend voor de huidige en gewenste kwaliteit. Op die manier kan tevens aansluiting worden gezocht met de leefbaarometer.

4.3 Wat willen we bereiken in 2010-2014?

1. Minder bestaande milieuhinder: het verbeteren van bodem-, geluid-, luchtkwaliteit en (externe) veiligheid.
2. Minder nieuwe milieuhinder: hierop aangepaste bestemmingsplannen en ontwikkelingsprojecten.
3. Wij streven naar een klimaatneutrale gemeente in 2030 en een klimaatneutrale eigen organisatie in 2015.

---

¹ Het duurzaamheidsprofiel van een locatie (DPL) is een instrument dat een bijdrage kan leveren aan realisering van duurzame wijken. Met dit instrument kunnen gemeenten het duurzaamheidsprofiel van een wijk berekenen en vergelijken met een andere, vrij te kiezen wijk. De sterke en zwakke punten van het duurzaamheidsprofiel van een wijk worden zo zichtbaar.

Hoofdstuk 5 Fysieke Leefomgeving

§ 5.1 Bovengrondse openbare ruimte

De kwaliteit van de openbare ruimte is van groot belang voor de leefbaarheid in Haarlem en tevens voor de waardeontwikkeling van het omliggende vastgoed. Juist in een tijd waarin sprake is van een teruglopende waarde van het vastgoed levert investeren in de openbare ruimte een bijdrage aan de instandhouding van de kwaliteit en de concurrentiepositie van onze stad en het aangrenzende gebied.

Een kwalitatief goede openbare ruimte is één van de dragers van Haarlemse wijken. Naast adequate voorzieningen en een goed woningaanbod is de openbare ruimte het verbindende element dat een wijk haar karakter geeft. In enquêtes waarin aan wijkbewoners wordt gevraagd wat zij graag verbeterd zien, worden veelal aspecten van de openbare ruimte als eerste genoemd.

Het kan dan gaan om voldoende ontmoetingsplaatsen, speelruimten voor kinderen en meer groen voor een prettiger leefklimaat. Ook punten als voldoende ruimte om de auto in de buurt van de woning te parkeren, een goed onderhouden straat zonder kuilen en een goed schoongemaakte buitenruimte zonder hondenpoep scoren stevast hoog.

Haarlem is bezig aan een inhaalslag om het grootschalig achterstallig onderhoud weg te werken en de onderhoudsbudgetten op normniveau te krijgen. Dit geldt voor verhardingen, groen, straatmeubilair, openbare verlichting, water en oevers, kunstwerken en speelvoorzieningen. De onderhoudsbudgetten zijn in 2010 op normniveau voor openbare verlichting, water en oevers, kunstwerken, groen, straatmeubilair en speelvoorzieningen. Dat geldt nog niet voor verhardingen.

§ 5.2 Bevordering van de fysieke kwaliteit van de leefomgeving

Om de openbare ruimte in Haarlem te versterken wordt gewerkt aan de verdere uitwerking van een integrale strategie waarbij beeld, belang en beheer met elkaar in balans worden gebracht. Het gaat daarbij om de relatie tussen zaken als de identiteit en inrichting van de openbare ruimte (beeld), het eigendom en gebruik (belang) en het onderhoud en de ontwikkeling (beheer). Deze drie elementen zijn in hun onderlinge verhouding de belangrijkste ingrediënten van onze strategie voor de verbetering van de kwaliteit van de openbare ruimte in de Haarlemse wijken. Wanneer er sprake is van een goede balans tussen beeld, belang en beheer, blijft de kwaliteit van de openbare ruimte ook over een langere periode in stand.

Bij sommige gebieden in Haarlem ervaren gebruikers nog geen zichtbare identiteit van de openbare ruimte. Bij andere gebieden zoals de naoorlogse woonwijken kan het noodzakelijk zijn om de beelden bij te stellen. Door middel van adequaat beleid en passende ontwerpen kunnen nieuwe beelden voor de openbare ruimte ontwikkeld worden. In Haarlem gebeurt dit door middel van de Handboeken Inrichting Openbare Ruimte (HIOR), woonomgevingsplannen (WOP) en vloerkaarten. Ook in gebiedsvisies wordt een integrale visie op de openbare ruimte geformuleerd. Daarbij wordt optimaal gebruik gemaakt van het bestaande instrumentarium, zoals de welstandsnota en de bestaande beeldkwaliteitsplannen. In de gebiedsvisies is ook steeds meer aandacht voor kwaliteit, bijvoorbeeld een kwaliteitsimpuls door extra aandacht te schenken aan vormgevingsaspecten in de openbare ruimte. De strategie om beeld, beheer en belang in een nieuwe balans te brengen en daarbij te zorgen voor de actuele beelden wordt per gebied verschillend ingevuld.

Voor deze gebiedsgewijze aanpak zijn enkele aandachtspunten te noemen: het leggen van verbindingen tussen publieke ruimten in de verschillende gebieden, het vergroten van de multifunctionaliteit van de binnenstad, het overwegen van bijzondere architectuur en vormgeving, het welbewust doordenken van de spreiding van voorzieningen over de stad en het streven naar een menging van rood en groen, met name in woonwijken en aan de grens tussen de stad en de buitengebieden.

De kwaliteit en duurzaamheid van de openbare ruimte worden gediend door een sterke betrokkenheid van directe belanghebbenden zoals eigenaren en gebruikers. Openbare ruimten moeten daarom ook een collectieve verantwoordelijkheid oproepen. Dit kan door belanghebbenden nadrukkelijker dan nu

gebruikelijk is medeverantwoordelijkheid te geven voor de ontwikkeling en het onderhoud van deze ruimten. Om dit te stimuleren moeten bestaande instrumenten beter ingezet dan wel aangescherpt worden. Dit geldt zowel voor kaderstelling als voor ontwerp, uitvoering en beheer. Met het wijkgericht werken en de betere communicatie rond beleid en uitvoeringsprojecten (motie 73) heeft Haarlem hierin de eerste stappen gezet.

§ 5.3 Wat willen we bereiken?

Een betere kwaliteit van de openbare ruimte, waarbij ingezet wordt op:

1. (zichtbaar) verbeteren van het beeld

In het komende jaar wordt met het opstellen van de handboeken inrichting openbare ruimte voor Haarlem-Noord en Schalkwijk gewerkt aan beleidskaders voor een betere identiteit van deze wijken. In de uitwerking van het groenstructuurplan, het speelruimteplan, het instandhoudingsplan kunst in de openbare ruimte en de beleidsnota straatnaamborden en openbare verlichting worden de voorwaarden geschapen voor een verdere verbetering van de kwaliteit van de openbare ruimte.

2. verbeteren van het belang (betrokkenheid)

De invoering van wijkcontracten en de daaraan gekoppelde uitvoeringsprojecten spelen een belangrijke rol in de verbetering van de openbare ruimte van Haarlem. In overleg met burgers, partners en andere belanghebbenden ontwikkelt Haarlem beleid, en projecten en wordt het beheer van de stad verbeterd en afgestemd op de specifieke behoeften van de verschillende gebieden in de stad.

3. verbeteren van het beheer

Door te zorgen voor voldoende waterbergend vermogen in de bodem en een op de veranderende klimatologische omstandigheden berekend rioolstelsel, beperkt de gemeente Haarlem het toenemende verschijnsel van wateroverlast bij hevige regenval. In het gemeentelijke riolerings- en grondwaterplan 2008-2011 en het Integraal Waterplan Haarlem worden deze maatregelen beschreven.

4. verbeteren aantrekkelijkheid van het straatbeeld (schoon, heel en veilig)

De ontwikkelingen op het gebied van afvalinzameling zullen in de komende jaren leiden tot het verder scheiden en het separaat inzamelen van afval zoals kunststoffen. De komende jaren zal de gemeente zich inzetten voor een betere aanpak in de reiniging van de buitenruimte. Op wijkniveau wordt de dienstverlening beter afgestemd op de problemen die de bewoners signaleren. De permanente zorg voor een schone stad met een aantrekkelijk en verzorgd straatbeeld blijft een belangrijk uitgangspunt.

Hoofdstuk 6: Een veilige stad

6.1 Integrale veiligheid, vergunningverlening en handhaving

Haarlem is een duurzaam leefbare en veilige stad en dat moet zo blijven. Integrale veiligheid, vergunningverlening en handhaving staan centraal en zullen een positief maatschappelijk effect hebben op de objectief vastgestelde veiligheid zoals blijkt uit aantallen incidenten en de subjectief vast te stellen veiligheid zoals die door inwoners wordt ervaren.

Geweld, overlast, verloedering en gebrek aan respect voor regels moeten met kracht bestreden worden. Daarbij is onveiligheid geen statisch begrip; in de afgelopen jaren zijn bedreigingen die uitgaan van nieuwe crises, zoals overstromingen en pandemieën, aanzienlijk toegenomen. Prioritering is daarom onoverkomelijk. De komende jaren staat derhalve een aantal prioriteiten centraal: de leefbaarheid van wijken, overlast in de binnenstad, overlastgevende jeugd, evenementen en de bestuurlijke aanpak van criminele samenwerkingsverbanden. Door een zichtbare en goed uitgeruste handhavingorganisatie en een actiegericht en integraal veiligheidsbeleid wordt aan deze prioriteiten gewerkt.

Haarlem streeft naar integrale vergunningverlening op één plek in de organisatie. Elke vergunning komt snel maar na zorgvuldige belangenafweging tot stand binnen de beleidskaders en voldoet aan

de technische- en veiligheidseisen. Toetsing vooraf alsmede toezicht en handhaving achteraf op de uitvoering van verleende vergunningen zijn daarbij noodzakelijk om een veilige en mooie leefomgeving te behouden en te creëren voor bewoners en gebruikers van de stad.

6.2 Actieprogramma Sociale Veiligheid

Sociale veiligheid omvat de handhaving, de bescherming of het zich beschermd voelen tegen gevaar dat veroorzaakt wordt door of dreigt van de kant van menselijk handelen in de openbare ruimte. De prioriteiten uit het Actieprogramma Sociale Veiligheid 2010 zijn: het tegengaan van overlast, veilig wonen, ondernemen en naar school en een persoonsgerichte aanpak ten aanzien van personen die (het risico hebben om) in de criminaliteit (te) vervallen. De prioriteiten in het vastgestelde Integraal Handhavingsbeleid 2009-2013 (=IHB) zijn: de leefbaarheid van wijken. Iedere wijk heeft de mogelijkheid om met de wijkcontracten de eigen handhavingprioriteiten te stellen en oorzaken van verloedering aan te pakken. De binnenstad, een hoog normbesef en nalevinggedrag in de binnenstad, oorzaken van overlast zijn aangepakt. De wegen naar de binnenstad zijn schoon, overzichtelijk en aantrekkelijk.

Ten aanzien van de jeugd is er een goed uitgaansgebied en een positieve uitgaansmentaliteit waarbij weinig sprake is van overlast. Landelijke aanpakken op het gebied van alcohol en drugs zijn in Haarlem effectief toegepast. Evenementen vinden veilig en aangenaam plaats. De overlast voor omwonenden is beperkt en organisatoren zijn zorgvuldig in de naleving van hun vergunning.

De bestuurlijke aanpak van georganiseerde criminaliteit: in Haarlem wordt streng opgetreden tegen criminele samenwerkingsverbanden. Er worden geen zaken gedaan met mensen en bedrijven die niet op een legitieme manier aan hun financiële middelen zijn gekomen. Door een succesvolle toepassing van BIBOB is er een crimineelonvriendelijk klimaat in Haarlem.

Naast de gestelde kaders en prioriteiten zijn er tal van andere ontwikkelingen die de komende periode relevant zijn:

- nieuwe regelgeving, zoals de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) en de nieuwe Waterwet;
- regio-overstijgende organisatie ontwikkelingen, zoals de ontwikkelingen in de crisisbeheersing en brandweezorg, de regionalisering van veiligheidsbeleid en de ontwikkeling van een regionale omgevingsdienst.

De Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) is onderdeel van de modernisering van de VROM-regelgeving waarmee het Rijk het aantal wetten en regels flink vermindert en verbetert. Deze treedt vermoedelijk medio 2010 in werking. De Wabo maakt deel uit van het pakket maatregelen om economische activiteiten te stimuleren. De inhoudelijke kant van de vergunningen verandert enigszins bij de introductie van de Wabo, bijvoorbeeld indieningsvereisten, termijnen, voorwaarden. Het uitvoeren van de Wabo wordt landelijk gekoppeld aan de verplichting om meer efficiënte en effectievere regionale uitvoeringsdiensten op te richten. In 2010 wordt landelijk/ regionaal een beslissing genomen over welke taken deze diensten gaan uitvoeren.

Tot slot zullen de hoogheemraadschappen en de waterschappen met ingang van 1 januari 2010 hun taak met betrekking tot lozingen overdragen aan de gemeente. De voorbereidingen voor deze overdracht zijn inmiddels gestart.

Veiligheidsacties op wijkniveau

In hoofdstuk 1 zijn de zogenaamde wijkcontracten genoemd. Veiligheid is een van de thema's die in de wijkcontracten wordt benoemd. Daarnaast voert de politie sinds 2009 wijkscans uit. Hierin staan de belangrijkste knelpunten en wensen op het gebied van criminaliteit en veiligheid per wijkteam. De gemeente heeft in 2009 en 2010 de taak om een goede afstemming tussen de wijkscans van politie en de wijkaanpak vanuit de gemeente te bewerkstelligen. Een andere actie gericht op het verbeteren van de veiligheid betreft de inzet van risicjongeren in het jongerenteam. Doel van het jongerenteam is jongeren uit het criminele circuit te houden en te halen door hun levenswijze en gedrag op positieve wijze te beïnvloeden.

6.3 Wat willen we bereiken in 2010-2014?

1. Een betere veiligheid van wonen, ondernemen en op school
2. Minder overlast, geweld en vernielingen in daartoe aangewezen gebieden, zoals de binnenstad, en evenementen.
3. Minder delinquenten en overlastgevers door een sluitende persoonsgerichte aanpak
4. Effectieve bestuurlijke aanpak van georganiseerde criminaliteit

Bijlage bij: Stedelijke Vernieuwing in Haarlem

Betreft de gezamenlijke doelstellingen/ afspraken en gezamenlijke monitor samengevat

Gebaseerd op de aan de raad ter vaststelling aangeboden programmabegroting 2010-2014 en vanuit de aanname dat het kabinet zijn gemaakte toezeggingen ten aanzien van de meerjarige financiële zekerheid gestand doet.

1. Wijken

Gezamenlijke doelstelling / afspraak

Het samen met de partners ombuigen van een mogelijke neerwaartse spiraal in Delftwijk, Zomerzone en Schalkwijk en ervoor te zorgen dat deze wijken levensloopbestendig zijn.

Voor Delftwijk is het doel om de sterke kanten van de wijk – de ruime opzet, groen, rustig wonen, aantrekkelijke omgeving dichtbij strand en goede bereikbaarheid – te behouden en te versterken. De zwakke kanten, eenzijdig woningaanbod, de voorzieningen en inrichting van de openbare ruimte, worden verbeterd

De Zomerzone zet als 40+wijk in op -meedoen aan een vertrouwde samenleving- investeren in leren en opgroeien- stimuleren werktoeleiding en economische activiteiten.

Voor Schalkwijk spelen met name de verbeterthema's bereikbaarheid, wijk economie, jongerenvoorzieningen en wijkpromotie als opgave. In alle drie wijken worden de sociale en fysieke vraagstukken gecombineerd aangepakt.

gezamenlijke monitor

Effectindicator	nulmeting	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Bron
Score Leefbaarometer Delftwijk	Positief: -62 (2008)		>-62	>-62	>-62	>-62	>-62	Leefbaarometer
Score Leefbaarometer Zomerzone	Matig positief: - 46 (2008)		>-46	>-46	>-46	>-46	>-46	Leefbaarometer
Score Leefbaarometer	Matig positief: -35 (2008)		>-35	>-35	>-35	>-35	>-35	Leefbaarometer

2. Bevorderen van de kwaliteit en differentiatie van de woningvoorraad

Gezamenlijke doelstellingen / afspraken

1. woningvoorraad: meer en beter
2. woningmarkt: dynamisch en betaalbaar
3. woningaabd: meer geschikt voor diverse groepen bewoners

De punten 1 t/m 3 zijn vanuit een stedelijk (regionale) insteek geformuleerd. Uiteraard willen wij de genoemde speerpunten direct koppelen aan de wijkgerichte aanpak. Deze kunnen één op één worden doorvertaald en gelden voor de drie wijken genoemd. De op hoofdlijnen te maken afspraken met onze strategische partners krijgen nadere uitwerking in de visies en uitvoeringsplannen van de betrokken wijken.

gezamenlijke monitor

Effectindicator	nulmeting	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Bron
1. Toename woningvoorraad ¹	0	1.250	1.100	1.100	900	900	1.000	GBA-bestand
1. Oordeel Haarlemmers over de kwaliteit van de woning (rapportcijfer) ¹	n.b. nieuwe indicator							Omnibusonderzoek 2009
2. Verhoging verhuismobiliteit ²	17.000 (2007)	17.000	17.500	18.000	18.500	19.000	19.500	Woonmonitor 2009 Gemeente Haarlem ¹
2. % woningen dat corporaties gezamenlijk zelf mogen toewijzen (vrije ruimte tot max. 30%) ²	0 (2007)	18	22	26	28	28	28	Woonservice
3. Aantal betaalbare huurwoningen (< € 647,53)	18.971 (2009)	18.000	18.000	18.000	18.000	18.000	18.000	Woonmonitor 2009 Gemeente Haarlem ²

¹ In hoofdstuk 4 van de Woonmonitor 'Beweging op de woningmarkt' (2009) wordt in het kader van de doorstromingskansen een aantal indicatoren gemeten. De verhuismobiliteit is hier één van.

⁴ Hoofdstuk 3 van de Woonmonitor 'Woningvoorraad' bevat diverse indicatoren over de samenstelling van de woningvoorraad. Deze indicatoren geven in combinatie met elkaar het gewenste beeld van de ontwikkeling op het gebied van woningtypen en prijsklassen, uitgesplitst per wijk.

3. Bevordering van een gezonde en duurzame leefomgeving

Gezamenlijke doelstellingen / afspraken

1. Minder bestaande milieuhinder: het verbeteren van bodem-, geluid-, luchtkwaliteit en (externe) veiligheid.
2. Minder nieuwe milieuhinder: hierop aangepaste bestemmingsplannen en ontwikkelingsprojecten.
3. Wij streven naar een klimaatneutrale gemeente in 2030 en een klimaatneutrale eigen organisatie in 2015

gezamenlijke monitor

Effectindicator	nulmeting	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Bron
1. Oordeel Haarlemmers over geluidsoverlast op schaal 0 (geen overlast) tot en met 10 (veel overlast)	3.8 (2007)	3.6	3.5	3.4	3.3	3.2	3,1	Omnibus-onderzoek
1. Oordeel Haarlemmers over luchtverontreiniging op schaal 0 (geen overlast) tot en met 10 (zeer veel overlast)	3.8 (2007)	3.6	3.5	3.4	3.3	3.2	3,1	Omnibus-onderzoek
1. Concentratie NO ₂ en fijn stof (PM10) in de lucht in ug/m ³	NO ₂ 40 PM10 37 (2006)	≤40 ≤40	≤40 ≤40	≤40 ≤40	≤40 ≤40	≤40 ≤40	≤40 ≤40	RIVM-meetpunt Amsterdamse-poort
Energieverbruik, uitstoot CO ₂ (1000 ton)		855*	810	765	720	675	630	CO ₂ monitor
Vermeden uitstoot CO ₂ (1000 ton)		90*	135	180	225	270	315	
3. % Haarlemmers dat aan energiebesparing doet vanuit milieuoverwegingen	52% (2007)	57%	57%	62%	62%	62%	62%	Omnibus-onderzoek
3. % Haarlemmers dat bezorgd is dat het klimaat verandert	62% (2007)	57%	57%	52%	52%	52%	52%	Omnibusonderzoek

Bij de streefcijfers op het gebied van CO₂ is voornamelijk uitgegaan van een lineaire reductie van 5% per jaar, voor de helft bereikt via besparing en voor de helft via de inzet van duurzame energie. De haalbaarheid hiervan zal de komende jaren via gerichte studies moeten worden beoordeeld.

4. Bevordering van de fysiek kwaliteit van de leefomgeving

Gezamenlijke doelstellingen / afspraken

1. (zichtbaar) verbeteren van het beeld
2. verbeteren van het belang (betrokkenheid)
3. verbeteren van het beheer
4. verbeteren aantrekkelijkheid van het straatbeeld (schoon, heel en veilig)

gezamenlijke monitor

Effectindicator	nulmeting	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Bron
1. Kencijfer buurtverloedering ¹ op schaal 0 (komt niet voor) tot en met 10 (komt vaak voor)	4,6 (2005)	5,0		4,7		4,5		Leefbaarheids- en veiligheidsmonitor (tweejaarlijks)
1. % Haarlemmers dat (zeer) tevreden is over onderhoud wegen en fietspaden in hun buurt	59 % (2005)	48 %		52 %		54 %		Leefbaarheids- en veiligheidsmonitor (tweejaarlijks)
1. % Haarlemmers dat (redelijk) tevreden is met het onderhoud van hun wijk wat betreft straatreiniging	63% (2001)	72 %	78 %	78 %	78 %	78 %	78 %	Omnibusonderzoek
1. % Haarlemmers dat (redelijk) tevreden is met het onderhoud van hun wijk wat betreft groenvoorzieningen	72 % (2001)	68 %	78 %	78 %	78 %	79 %	79 %	Omnibusonderzoek
1. % Haarlemmers dat (redelijk) tevreden is met het onderhoud van hun wijk wat betreft speelterreinen	47 % (2001)	56 %	57 %	57 %	58 %	58 %	58 %	Omnibusonderzoek
1. Aantal meldingen van storingen in de openbare ruimte ²	18.000 (2006)	16.000	16.000	15.000	15.000	15.000	14.500	Gemeentelijke registratie

¹ Het kencijfer buurtverloedering is samengesteld uit de volgende items: bekladding van muren/gebouwen, rommel op straat, hondenpoepen vernieling van telefooncellen/bus- en trambokjes. Een lager cijfer is hier positief.

² Verdeling meldingen in rubrieken: afvalinzameling 23%, wegbebakening 22%, verhardingen 9%, verontreiniging 12%, groenvoorzieningen 9% (2006).

³ Exclusief meldingen bij Spaarnelanden (ophalen huisvuil).

5. Vermindering overlast en verloedering (sociale veiligheid)

In reactie op het verzoek om een vijftal maatregelen ter vermindering van overlast en verloedering voor 2010 en 2011 aan te geven is in het kader van het stedenbeleid het volgende van belang.

In Haarlem is in juni van dit jaar het actieprogramma Sociale Veiligheid (als uitvoeringsprogramma van het door de Raad vastgestelde Integraal Veiligheid beleid) door het college vastgesteld met instemming van de Raad. Het actieprogramma Sociale Veiligheid richt zich met name op het verminderen van overlast en het tegengaan van verloedering.

De vijf maatregelen zijn gebaseerd op dit actieprogramma gekoppeld aan een aantal thema's:

- **Het tegengaan van overlast**, waaronder jeugdoverlast en overlast in bepaalde gebieden.
Maatregelen zijn onder andere *de inzet van een jeugdinterventieteam*, *de inzet van een jongeren (toezicht)team* en *het opzetten van een overlastinterventieteam voor met name de Binnenstad*. Tevens lanceren wij zeer binnenkort een pakket aan maatregelen ter bestrijding van *uitgaansoverlast*.
- **Veilig wonen, werken en naar school**, waaronder maatregelen ter voorkoming van verloedering.
Maatregelen zijn onder andere het sluiten van zogenaamde *wijkcontracten*, contracten die met burgers én partners worden gesloten om onder andere de veiligheid en leefbaarheid in de wijk te vergroten, *de inzet van buurtbemiddeling* en *de inzet van het politie keurmerk veilig wonen* (sociaal veilig ontwerpen).
- **Een sluitende keten**, waarin de totstandkoming van het *veiligheidshuis* centraal staat en het naadloos laten aansluiten van preventie, repressie en nazorg.

Naast het actieprogramma Sociale Veiligheid is ook in juni van dit jaar door de Raad het Integraal handhavingsbeleid vastgesteld. Belangrijke thema's uit dit beleid zijn jeugd, binnenstad, verloedering wijken, evenementen en de aanpak van georganiseerde criminaliteit. Dus ook in het handhavingsbeleid van de gemeente Haarlem komt de focus terug die het Rijk de komende jaren centraal wil stellen.

Stedelijke Vernieuwing in Haarlem

Ontwikkelingen en afspraken 2010-2014 (ISV3)

Stedenbeleid

- # overgang GSB (III) naar Stedenbeleid
- # nieuwe afspraken voor de periode 2010-2014
- # realiseren van krachtige, vitale steden
- # rijk biedt gemeente ruimte voor samenhangende, meerjarige aanpak
- # gezamenlijke resultaatafspraken

doelstellingen Stedelijke Vernieuwing

1. bevordering van de kwaliteit en differentiatie van de woningvoorraad
2. bevordering van de fysieke kwaliteit van de leefomgeving
3. bevordering van een gezonde en duurzame leefomgeving

De Haarlemse aanpak

focus op wijken: Delftwijk, Schalkwijk en Zomerzone

deze wijken zijn meest kwetsbaar volgens VROM-leefbaarometer.

ze scoren negatief t.o.v. landelijk gemiddelde

ze steken slecht af t.o.v. overige wijken Haarlem

wijkgericht werken: inzet op fysiek en sociaal

drie rijksdoelstellingen inbedden in aanpak

WIJKAANPAK

Wijkcontracten en gebiedsvisies

instrument voor wijkgerichte werken: wijkcontracten

in wijkcontracten staan: problemen, doelen en afspraken
contracten ondertekend door alle betrokkenen

dat zijn: gemeente, wijkbewoners, corporaties, politie en welzijnsorganisaties

wijkcontracten kunnen zich toespitsen op thema's

resultaat: herstel vertrouwen in de buurt

ambities op langere termijn: in vorm van gebiedsvisies

Sociale en fysieke inzet Delftwijk

Opgaven/ problematiek

gezinnen met financieel draagvlak weggetrokken
eenzijdige woningvoorraad met matige kwaliteit
matige kwaliteit van de woningvoorraad
leefbaarheid onder druk
openbare ruimte heeft sleetse uitstraling

Doelen/ wensen

behouden ruime opzet, groen, rustig wonen
opnieuw inrichten van openbare ruimte
verbeteren eenzijdige woningvoorraad en voorzieningen
versterken en clusteren van maatschappelijke voorzieningen
behouden buurtinitiatieven met ontmoetingsfunctie

Sociale en fysieke inzet Schalkwijk

Opgaven/ problematiek

sociaal-economische achterstand
 gebrekkige samenhang bebouwing en openbare ruimte
 onduidelijke scheiding openbaar en privé
 onvoldoende sociale veiligheid
 verouderde school- en zorggebouwen
 weinig mogelijkheden voor ontmoeting
 Schalkwijk-Midden te geïsoleerd van de woonwijken

Doelen/ wensen

verbeteren imago van Schalkwijk
 maatregelen op gebied van duurzaamheid
 verbeteren bereikbaarheid per auto en fiets
 voorkomen schooluitval en overlast jongeren
 versterken werkgelegenheid, arbeidsparticipatie en wijk economie

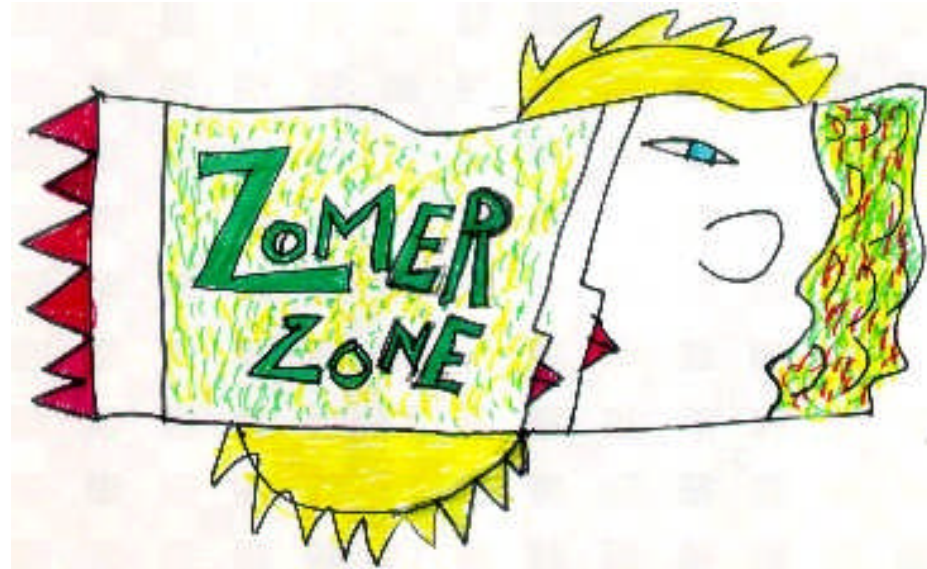
Sociale en fysieke inzet Zomerzone

Opgaven/ problematiek

lage inkomens, veel uitkeringen
weinig voorzieningen
gevoel van onveiligheid
woningen met WOZ-waarde
opgaven variëren per buurt

Doelen/ wensen

toegankelijk maken van Reinaldapark
vervangen 650 woningen door sociale nieuwbouw
herontwikkelen Slachthuisterrein
nieuw winkelcentrum in Parkwijk
aandacht voor integratie, jongerenwerk en sociale cohesie

Staat van de stad - wonen

stadsfoto Haarlem: 'Haarlem is een aantrekkelijke woonstad'

woningen van grotendeels goede kwaliteit

woningvoorraad: 69.000 woningen

30% in eigendom van corporaties Elan Wonen, Pré Wonen en Ymere

resterende 70% is van particulieren: driekwart koop en een kwart huur

vraag naar woningen groter dan aanbod

geen uitleglocaties dus inbreiden en herstructureren

Wat willen we bereiken in 2014?

- wonen

meer en beter

meer woningen nodig om keuzevrijheid te vergroten
netto uitbreiding van de voorraad door stedelijke intensivering
woningen boven winkels (tegengaan leegstand)
gedifferentieerd woningaanbod

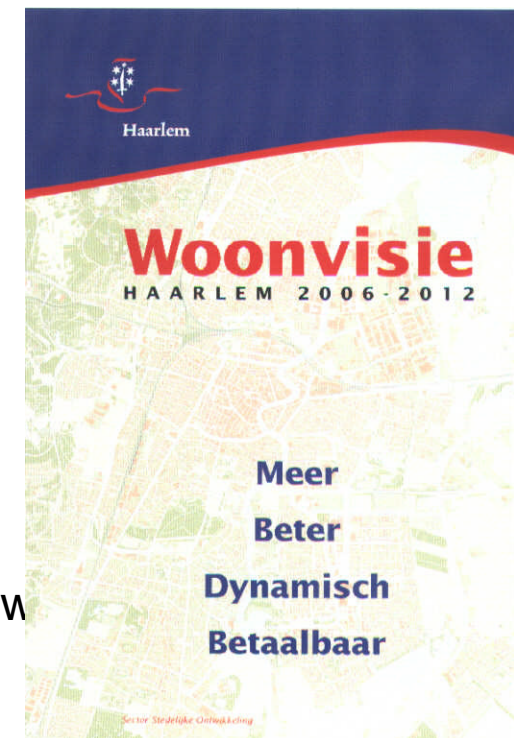
dynamisch en betaalbaar

doorstroming (bewoners passend laten wonen)
behoud voldoende betaalbare woningen

aanbod

woningen voor bijzondere doelgroepen
continue monitoring woningbehoeftes

Hierbij worden koppelingen gemaakt met de drie w

Wat willen we bereiken in 2014?

- milieu

minder bestaande milieuhinder

verbeteren van bodem-, geluid-, luchtkwaliteit en externe veiligheid

goede bereikbaarheid van stad met schone vervoermiddelen

minder nieuwe milieuhinder

afdenken in bestemmingsplan en ontwikkelingsprojecten

duurzaamheidsprofiel bij gebiedsvisies

aansluiting bij VROM-leefbaarometer

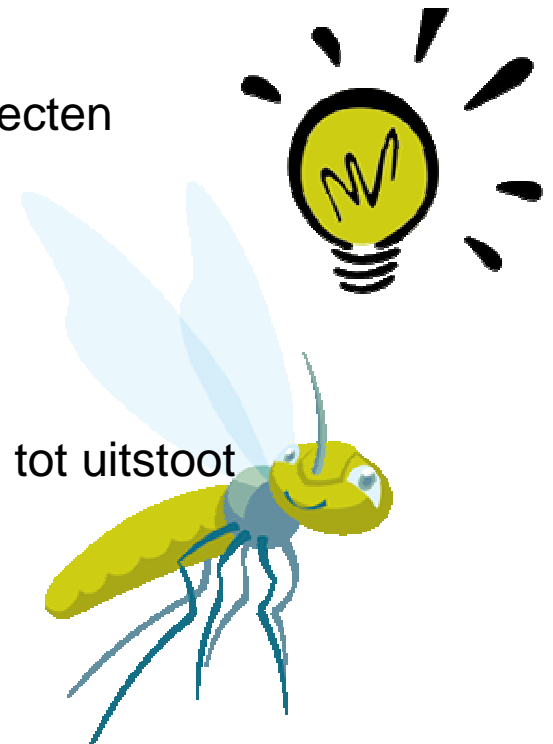
stimuleren warmte/ koude opslag (WKO)

Haarlem Klimaatneutraal

klimaatneutraal: energieverbruik leidt per saldo niet tot uitstoot van CO₂

2015: eigen organisatie

2030: hele stad

Wat willen we bereiken in 2014?

- fysieke leefomgeving

- **zichtbaar verbeteren van het beeld**
opstellen handboeken inrichting openbare ruimte
aandacht voor kwaliteit openbare ruimte in beleid en plannen

verbeteren van het belang (betrokkenheid)

wijkcontracten (verbeteringen afgestemd op behoeftes bewoners)

verbeteren van het beheer

zorgen voor voldoende waterbergend vermogen in bodem
aandacht voor rioolstelsel om wateroverlast te voorkomen

verbeteren van aantrekkelijkheid van het straatbeeld

gescheiden inzamelen afval
betere aanpak reiniging buitenruimte
dienstverlening in wijk afstemming met bewoners
permanente zorg voor schone stad

Wat willen we bereiken in 2014?

- veiligheid

minder delinquenten, overlastgevers en georganiseerde criminaliteit

streng optreden tegen criminele samenwerkingsverbanden
toepassing Wet BIBOB

betere veiligheid van wonen, ondernemen en op school
streven naar integrale vergunningverlening op één plek in organisatie

continueren met veiligheid als thema in de wijkcontracten
persoonsgerichte aanpak
regionalisering van veiligheidsbeleid

minder overlast, geweld en vernielingen
wijkscans door politie: knelpunten per wijk
inzet van risicojongeren in jongerenteam

